

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

Malvs Orator. Totus Ex Luciano fermè expressus. Εν ρ[...]τόρειν
διδασκάλω. Capvt XXIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

MALVSO R A T O R.

Totus Ex Luciano ferme expressus.

Εν ῥητορικῶν διδασκαλίᾳ.

CAPVT XXIII.

Titul. ora-
tor.

Qvod igitur felix, faustumque sit, fac ut
his imprimis temerarius, audax, & nauiter
impudens: his ubi fueris armis instructus, satis
doctum te putabo, cum praesertim pretio-
sissima nostri ludii supellex sit ignorantia. Me-
diocritatem, pudorem & verecundiam, extra
Caucasum, & Gangem ablega: sunt enim ora-
tori quem molimur perquam contraria. Quini-
mo affer tecum Sventoris valentissimam vo-
cem, semper cantillantem, & incessum, qualis
hic noster est. Vestitus sit cultus, & elegans,
opus Tarentini velleris, Crepida Attica
ad muliebres delicias in varios mazandros
conculsa, vel solea Sicyonia candidis, purpu-
reisque fasciis interstincta. Libellus au-
reus flosculis illusus gestetur in manu, quem
nunquam legas. Affecta comitentur multi, qui
tibi, ut Paphonis aues idem idem istud ad-
garriant; ἡγλαῖος, κομψῶς, ἄνω, ἔπι, ἰσθμῶς. Inte-
rim, ne videaris omnino antiquae literaturae
nescius, latiniora quaedam verba intelligenda
sunt, quae tu semper in ore habeas, Equidem
sic arbitrabar, Ne vehementer errat, Multo
profecto rectius, Id ipsum esse videatur. De cae-
teris securus esto, quantumvis inconcinna,
dura, rancida, quasi nummos melioris notae
tua venditabit impudentia. Nec satis, an-
tiqua, obsoleta, peregrina; ad summum, qua-
lia Euandri mater loquebatur verba, solli-
cite legere, & colligere oportet, quae tu dein-
de magna linguae volubilitate in adstantes in-
torqueas, ut illi te, quasi hominem ex caelo lap-
sum, & (quod aiunt) loquentem de machina ve-
nerentur, quod si quando verborum copia non
fuerit, tu pro arbitrio confice, & cum bar-
barismus, aut solæcismus exciderit, confestim
in promptu sit nomen poetae cuiusdam, vel
scriptoris, qui nec est, nec fuit unquam, ut cum
ita dixeris, vir doctus censearis. Praeterea fac
nouorum scriptorum affectatas orationes sem-
per habeas in manu, quas, ubi cautè facere po-
teris, pro tuis vendites: puridum verò Isocra-
tem, inurbanum Demosthenem, frigidum
Platonem ingenij expertem, Tullium non plu-
ris aestimes, quam carissam maceciam, aut

vitiosam nucem. Mox, cum in ludum, certa-
menque veneris, & ut fieri solet, oratio-
num argumenta proponentur, dic omnia exi-
lia esse, & angusta, te tamen conaturum. Ca-
ue tunc mediteris, quomodo orationem di-
stributas in partes, hoc enim frigidum est
hominum, tu dic quicquid in buccam, et si
contingat te pedem capiti, ocream galeae, cau-
dam iuba aptare, quid ad te, modo ne taceas.

Si de scisso pallio, aut de balnearoris qua-
drante caussula Romae agenda sit, tu omnem
antiquitatem Atheniesum commemorabis;
quae apud Indos, & Ecbatana geruntur referes,
mores etiam Scytharum interpones. In omni-
bus verò si Marathos, & Cynegyros, sine qui-
bus nihil fiat: Athos nauigetur, Hellepontus
pedibus teratur, sol Persarum telis opacetur,
Xerxes fugiat, triumphet Leonides, Othrydae
litterae cruore scriptae legantur, Salamis, Ar-
temisa, & Platea, ad satietatem usque incen-
centur, quibus pauca illa verba, peraque, certus,
quidem, profecto utique, tanquam flosculi im-
miscantur, et si minimè res indigeat. In affe-
ctibus porro illud; heu malorum! Diu immor-
tales! per deos, deusque omnes! saepe iteretur,
& caput verberetur, & vox iulet, percutia-
tur femur, etiamsi vel mortem tantum passeris
luxeris. Inter haec, si videris tadio affectos au-
ditores de discessu cogitare, nauiter retine, &
quamprimum sedere iube: tum ab Iliacis vs-
que temporibus, vel per Iouem, a Deucalionis,
si videtur, & Pyrrhae nuptijs (quid enim inter-
est) historias ordire, & ad haec usque tempora
longa rerum, & verborum serie defleste. Si
non laudent auditores, aperte conuiciare; ne-
que enim melior es Philagro praestantissimo
illo quidem, sed parum iracundo Rhetore,
qui de suggestu desiliens, alapam sanè bene so-
noriam, in os auditoris, ad ea, quae diceban-
tur oscitantis, incussit; ita timebunt, credo alias
doctis esse molesti, & si quid dixerint, ob in-
uidiam facere videbuntur. Multitudo verò, &
formam, & incessum, & deambulationem, &
cantum, & crepidas, & caetera mirabitur: a-
mici porro à te conducti non cessabunt applau-
dere, & conarum tibi pretiū rependere; quod
si quando memoriola vacillaueris, porrigent
manus, & interiti laudabunt, dum quid loqua-
ris inuenias. Haec si ad vnguem, Rhetor esse po-
teris citius, quam coguntur asparagi.

In hoc toto dicendi genere, nihil est sanum,
nihil sincerum, nihil non rationi, & erudi-
tissimis hominum sententijs contrarium. Nam,
si pri-

Eius dispo-
sitione in
historiis.Inopia in
historiis.Pilagri
Oratoris
audacia et
dicula.

Et, pifca quærentur, quid tam abfurdum, quam ea loqui, quibus non intelligaris, cum maxime cupias intelligi? quid fultius? quam cum habeas nummos præfentes, afperos, legitimo charactere impreffos, illis per fummam leuitatem non utaris: fed alios e fepulchris mortuorum coneris eruere, quos nemo agnofcat, nemo velit, qui modo fapiat, pro legitimis habere: quid tam arrogans, quam uerba fingere, & uelle nouæ linguæ auctorem, atque architectum haberi, quam ne uix quidem ipfe intelligas? quid inanius, quam metaphoris totam orationem implere, & cum uerba fint notionum ueluti fimulachra, ea nouis fubinde imaginibus obfcurare, & quafi umbras umbrarum facere: Quid denique ftolidius, quam Pygmeo caligam Maximini adiptare.

Omnes quotquot fuerunt dicendi, fcribendi, fentiendique magiftri peritiores, hoc genus afpernati yno confenfu damnarunt.

Cenfura Antigoni Regis.

*Iudicia de
fily,
Antigoni,
Augusti,
C.
Item Plut.
in ap. ph.
Cenfura
fily tumidi
conuentiona-
tio.*

Antigonus Rex prudentiffimus fatuū Rhetorem, nouis, & affectatis uerbis uictem, ad aures plebeas remiffit. Talis autem fuit eius oratio: χινοβολας η ώρα γενομένη λειποβοταν ει επιοιση την χώραν, Nisi iacula tempeffas exorta herbare, fere totam fecit regionem. Cui Antigonus, ου παωση μοι, inquit, ως οχλω χρωμαθ, Nunquam defines regis auribus uti, pro plebeis.

Cenfura Augusti Cafaris.

*Sueton. in
Aug. 66.*

Genus eloquendi fequitur est elegans, & temperatum, uitiatis fententiarum inceptis, atque inconcinnitate, & reconditorum uerborum, ut ipfe dicit, fctoribus; præcipuamque curam duxit, fenfum animi quam appetiffimè exprimere, quod quò facilius effet, efficeret, aut necubi lectorem, uel auditorem obturbaret, ac moraretur, neque præpofitiones uerbis addere, neque conjunctiones fapius iterare dubitauit, quæ detractæ afferunt aliquid obfcuitatis, & fi gratiam augent, caeæcelos, & antiquarios, ut diuerfo genere uitiolos, pari ftudio fpiciunt.

*Mecenatis
μυροβρεχης
conuentione.*

Exagitabat nonnunquam in primis Mecenatem fuum, cuius μυροβρεχης (ut ait) cincinnos ufquequaque perfequitur, & imitando per iocum inder. Sed nec Tiberio pareit, & exoletas, & reconditas uoces atcupanti, M. quidem Antonium, ut infanum increpat,

quafi ea fcribentem, quæ mirentur potius homines, quam intelligant. Deinde Iuden malum, & inconfans in eligendo genee dicendi ingenium eius, addit hæc: Tuque dubitæ Cimberne, Annius, an Veranius? flaccus imitandi fuit tibi? Ita, ut uerbis, quæ C. Saluftius exceperit ex Originibus Catoris, uarietan potius Afaticorum inanibus fententijs, uerborum uolubilitas in noftrum fermonem transferenda? & quadam epiftole Agrippinæ nepris ingenium collaudans fed ofus est, inquit, dare te operam, ne molefte fcribas, aut loquaris.

Cenfura Apollonij.

ΛΟρον η ιδεαν επασηχησεν ου διδουρα μελωδη, η φλεγμαίνουσαν παιηλικως ονόμασιν, ουδ η ανκατεγλωτισμενιου, η υπεραηλικιζουσαν, αηδες γαρ το υπερ την μετρία, μΑτθιδα η γειτο

*Philofoph.
uina Apol-
lon. l. 1.
υπεραηλι-
ζουσαν.*

Nunquam ufurpauit genus dithyrambicū, poeticeis nominibus anpullatum, neque lenocinantibus uoculis concifum, & fupra Atticorum confuetudinem uentifum.

Cenfura Dionyfij Longini.

Εοικεν ειναι το αι δειν, ον τοις μαλιστα δυσφουλακτοτατον. φουσει γαρ αιταντες αι μαγετες επιεμδροι, φειγοντες αβειειας, η ηηροτη καλας τωσιν, οδκ οιδ η τωας επι τδ υποφερον λαπειθόμδροι τω.

*Dionyfius
Longinus
περι ηηρας*

Μεγαλιες απολιδαινειν αμαρτημ ευνεες, κακοι η οηκοι, η επι σωμάτων, η λογωρ, οδ χαδνοι, η αναληθειες, η δητωσε περισαντες η μας εις ταιωναντιον: ουδεν γαρ, φησι, ηηροτερον οδρωτωικδ; αλλα το μενοιδεν υπεραφρειν βελεται το υηη.

Est certe tumor maximum orationis uitiū, idemque frequentiffimum, quia natura omnes, quod & in rebus, & in fermonibus excelsum defideramus, & ne eneetæ imbecillitatis cri nen incurramus, inflari uolumus, & prouerbio locum damus.

Errare in magnis eji nobilis error.

fed tumor uitiolosus est, non minus in corpore, quam oratione, & tumidi plerumque degenerant in ficcus, nihil enim hydrope ficius, & tumidius. Hæc magnus oratorum Criticus, cū quo faciunt Plato, Aristoteles, Cicero, & omnes quotquot fuit optimi.